Arbetsplan HT26 – VT27

LEMLANDS KOMMUN
DAGHEMMET BULLERBODA

Innehåll

Inledning ... 2

1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund ... 2

1.1 Målsättningar för verksamhetsåret ... 3

2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster ... 4

2.1 Barnantal och avdelningar ... 4

2.2 Ledning och personal ... 4

2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider ... 5

3 Jämlikhet och jämställdhet ... 6

4 Hållbar utveckling ... 8

5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande ... 9

6 Välbefinnande ... 10

7 Leken ... 11

8 Arbetssätt och lärmiljöer ... 12

8.1 Mångsidiga arbetssätt ... 12

8.2 Lärmiljö ... 12

8.3 Språkutvecklande arbetssätt ... 13

8.4 Pedagogisk dokumentation och planering ... 15

8.5 Digitala arbetssätt och digital kompetens ... 16

9 Omsorg, kost och vila ... 17

9.1 Omsorg ... 17

9.2 Kost ... 18

9.3 Vila ... 18

10 Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen ... 19

11 Förundervisningen ... 20

12 Stöd för utveckling och lärande ... 22

12.1 Allmänpedagogiskt stöd ... 22

12.2 Specialbarnomsorg ... 23

13 Samarbete med vårdnadshavare ... 25

14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen ... 26

15 Arbetet med utvärdering av verksamheten ... 26

16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning ... 27

Inledning

I enlighet 2 § del II i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola ska varje gruppfamiljedaghem, daghem och fritidshem göra upp en arbetsplan som beskriver hur verksamheten genomförs. I arbetsplanen ska beskrivas hur verksamheten genomför barnomsorgens målsättning, enheten ska precisera och tydliggöra de metoder enheten använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen och läroplanen. Daghemsföreståndaren ansvarar över att arbetsplanen sammanställs i samråd med personalen. Vårdnadshavarna ska informeras om innehållet i arbetsplanen. Arbetsplanen ska godkännas av kommunen och *sändas till Landskapsregeringen för kännedom i samband med att verksamhetsåret inleds.*

Arbetsplanen ska fungera som ett komplement till läroplanen för att tydliggöra och konkretisera hur enheten arbetar och vilka rutiner som finns gällande de övergripande områdena. Arbetsplanen är ett sätt för enheten att förtydliga det arbetet som görs utåt gentemot dem som kanske inte tar/tagit del av läroplanen för barnomsorgen. Med tanke på detta är mallen för arbetsplan u*tarbetad med utdrag ur läroplanen vid varje kapitel.*

Det viktiga i arbetsplanen är dock att på ett konkret sätt beskriva HUR man på enheten arbetar inom de olika områden som beskrivs så att läsaren får en uppfattning om hur verksamheten bedrivs.

1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund

Barnomsorgen bygger på uppfattningen om barndomens egenvärde. Varje barn är unikt och värdefullt precis så som det är. Alla barn har rätt att bli hörda, sedda, tagna i beaktande och förstådda som individer och som medlemmar i sin grupp. Barnets bästa ska komma i första hand, att barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd, att barnets åsikter ska beaktas samt att barnet ska behandlas likvärdigt och att barnet inte får diskrimineras. Verksamheten ska vara inkluderande och ordnas i samarbete med vårdnadshavarna.

Det ligger i varje personals uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i verksamheten förverkligas. Alla som arbetar i verksamheten behöver reflektera över sin egen del som påverkare och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för barnomsorgen på Åland.

På Bullerboda möts alla med värme, respekt och glädje. Vi har roligt tillsammans, hjälper varandra och ser varje individs styrkor.

Vi skapar en välkomnande och **trygg** miljö där alla får vara sig själva. Här bygger vi gemenskap och god kommunikation.

Vi lyssnar på och **respekterar** varandra, accepterar olikheter och bemöter andra som vi själva vill bli bemötta.

Alla barn, vårdnadshavare och personal ska känna sig delaktiga och kunna påverka. Verksamheten formas utifrån barns intressen och behov.

Vi på Bullerboda skapar gemensamma trivselregler som utformas av barnen tillsammans med personalen; dessa synliggörs i det vardagliga arbetet samt förankras hos vårdnadshavare.

1.1 Målsättningar för verksamhetsåret

Alla enheter ska inför varje nytt verksamhetsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i enhetens hela verksamhet under läsåret. Enhetens specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i enhetens interna utvärdering (t.ex. att utveckla det språkutvecklande arbetssättet för att främja barnens språkutveckling) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra fokusområden inom implementeringen av läroplanen) verksamheten.

Gemensamt mål för barnomsorgen i Lemland:

-Fortsätta samarbetet mellan enheterna genom studiegrupper och pedagogiska träffar.

-Implementera användningen av digitala informationskanaler.

-Arbeta utifrån ett reflekterande arbetssätt där personalen kontinuerligt analyserar, utvärderar och utvecklar verksamheten utifrån barnens behov och lärprocesser.

-Vidareutveckla vårt arbete med att vara aktivt närvarande pedagoger.

Daghemmet Bullerbodas tema under verksamhetsåret:

Sagornas värld

2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster

2.1 Barnantal och avdelningar

21 barn:

- Trollebo 21 barn

2.2 Ledning och personal

Trollebo:

Tel: +358 457 344 18 31

Daghemsföreståndare:

Tel: +358 457 348 02 06

4 personal i barngrupp; 2 lärare samt 2 barnskötare

1 föreståndare

1 kök/städansvarig

2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider

Verksamhetsårets kalendarium:

Höst	Vinter	Vår	Sommar
Augusti: Uppstart av nytt verksamhetsår. September: KTI Vårdnadshavarmöte Fotografering Oktober: Utrymningsövning Halloween	November: Farsdag Barnkonventionens dag December: Lucia Julfirande på avdelningen Trivselkväll med vårdnadshavare	Februari: KTI Vändagen Mars/April: Rocka sockorna Överföringssamtal Begreppsförståelse 5-åringar Påskfirande April-maj Skolbesök Morsdag Vårfest	Juni: Midsommarfirande Juli: Sommardagis

*Utvecklingssamtal sker löpande under året

*Planeringsdag hålls 2 gånger per termin

Hålltider för den dagliga verksamheten – *Så ser en dag ut på Bullerboda*:

07.00	Öppning
07.30-8.00	Frukost
09.00	Ledda aktiviteter – lek i pedagogisk miljö
11.00	Lunch
12.00	Vila
	Ledda aktiviteter – lek i pedagogisk miljö
13.45	Sagosamling
14.00	Mellanmål
15.00	Utevistelse
17.00	Stängning

3 Jämlikhet och jämställdhet

Inom barnomsorgen ska personalen aktivt arbeta för att möjliggöra delaktighet för alla på lika villkor och alla barn ska ha en möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnomsorgen ska främja förståelse för andra människor och stödja utvecklingen av empatisk förmåga. Barnet ska ges möjligheter att utveckla sina färdigheter och göra sina val oberoende av förväntningar baserade till exempel på kön, ursprung, kulturell bakgrund eller andra orsaker som gäller barnet som person.

Skyldighet att främja jämställdhet och förebygga diskriminering på grund av könsidentitet eller könsuttryck stadgas sedan tidigare i jämställdhetslagen (FFS 1986/609) som tillämpas på Åland genom landskapslag (1989:27) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män. Från 1.6.2023 omfattas även barnomsorgen. Den 1.1.2023 har landskapslag (2022:43) om tillämpning av diskrimineringslagen trätt i kraft på Åland. Generellt gäller att planmässigt arbete för att främja likabehandling och jämställdhet ska göras i relation till situationen och behoven på varje enskilt verksamhetsställe. Vidare ska barnen och deras vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörda kring de främjande åtgärder som föreslås vidtas. Det är utbildningsanordnaren som ska se till att varje läroanstalt eller verksamhetsställe har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Detsamma gäller plan för jämställdhetsfrämjande åtgärder.

Planerna för likabehandling och främjande av jämställdhet kan upprättas separat, tillsammans, eller införlivas i någon annan plan som finns vid läroanstalten eller verksamhetsstället. För jämställdhetsplaner gäller att de ska göras upp årligen eller högst tre år i sänder. För likabehandlingsplaner stipuleras inga formella tidsangivelser i lag, men eftersom planerna är att betrakta som verktyg i arbetet att främja jämställdhet och likabehandling är det rimligt att de följer liknande cykler. Arbetet med planerna ska på påbörjas inom 1.6.2023.

På Bullerboda arbetar vi aktivt för allas lika värde. Vi främjar ett inkluderande klimat där varje individ får vara sig själv och bli respekterad för den man är. Vi erbjuder varierande aktiviteter som uppmuntrar alla barn att prova på olika lekar och material utan att styras av stereotypa normer. Personalen reflekterar kontinuerligt kring sitt eget förhållningssätt och hur vi bemöter barnen. Vi samarbetar med vårdnadshavare för att skapa en öppen och förtroendefull dialog.

Daghemmen på södra Åland har utarbetat en gemensam plan för jämställdhet och likabehandling.

-Alla barn ska ges likvärdiga möjligheter

-Tillgänglig och anpassad miljö

-Självbestämmelse och aktivt arbete med genusfrågor

-Barns rättigheter och lika värde

-Vi använder material som stopp min kropp, barnrättskonventionen samt djuren på djuris

-Vi personal är aktiva i barnens lek

-Vi ser varje enskild individ

4 Hållbar utveckling

Barnomsorgen ska bidra till att bygga upp barnets positiva framtidstro och fästa uppmärksamhet vid vikten av en hållbar livsstil. Hållbarhet ska utifrån barnets utvecklingsnivå genomsyra hela barnomsorgens verksamhet. Barnet ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur olika val som människor gör bidrar till eller hindrar en hållbar utveckling så att personalen vägleder barnet att tillägna sig hälsosamma och hållbara levnadsvanor.

På Bullerboda uppmuntrar vi barnen till ett hållbarhetstänk. Vi försöker undvika matsvinn och uppmuntrar barnen till ett konsekvenstänk sam att hushålla med resurser (papper, lampor mm). Barnen är delaktiga i återvinningsprocessen samt deltar i odling, skörd och kompostering. Vi skapar till stor del av naturmaterial eller återvunnet material. Hållbarhet handlar också om hälsa och vikten av att må bra. Detta tar vi fasta på genom rörelseaktiviteter, lugna stunder som erbjuder återhämtning, harmoniska lunchsituationer samt ett hållbart socialt klimat där barnen får träna empati, ansvar och samarbete.

Rutiner, planering och arbete med hållbarhet i barngrupp:

-Miljön anpassad utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

-Pyssel med återvunnet material.

-Barn delaktiga i odling, skörd och kompostering.

-Uppmuntra barnen till konsekvenstänk.

-Synliggöra positivt språkbruk och positivt tänkande.

-Barn delaktiga i återvinningsprocessen.

-Uppmuntrar barnen till att hushålla med resurser.

-Implementera ett hållbarhetstänk.

5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande

Varje barn har rätt till delaktighet och inflytande och barnet i barnomsorgen ska ges möjlighet att påverka verksamhetsinnehållet utifrån sin mognadsgrad. Barnet ska få lära sig om sina rättigheter och ska ha en möjlighet att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla. Verksamheten inom barnomsorgen ska lägga grunden för förståelse av demokratibegreppet och förbereda barnet för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle.

Detta förutsätter att man medvetet utvecklar arbetssätt och strukturer som främjar delaktighet.

På Bullerboda ser vi barnen som kompetenta individer med rätt att påverka sin vardag. Vi arbetar medvetet för att skapa en miljö där barnens röster tas på allvar och deras tankar, intressen och idéer får vara med och forma verksamheten. Genom att lyssna aktivt, både i samtal och leken, fångar vi upp vad barnen är nyfikna på och låter det ligga till grund för aktiviteter, projekt och temaarbete. Vi erbjuder valmöjligheter i vardagen som t.ex. lek, material, utflyktsmål eller utformande av den pedagogiska miljön. Inflytandet anpassas utifrån barnens ålder och mognad. Pedagogisk dokumentation är ett viktigt material i vårt arbete. Genom att dokumentera och samtala med barnen om vad vi gjort får de insyn och möjlighet att vara med och påverka nästa steg.

Delaktighet och inflytande i praktiken:

-Planering, genomförande och utvärdering/reflektion utifrån barnperspektiv.

-Delaktiga i val av aktivitet.

-Önskemål om inköp/material.

-Barns delaktighet och påverkansmöjlighet syns i pedagogiska miljön.

-I det vardagliga arbetet tas hänsyn till barns möjlighet att påverka/välja bort, komma till tals och bli hörda och sedda.

-Samlingar utifrån barnens intressen eller behov.

-Aktivt deltagande i reflektion/utvärdering.

-Barnen ges möjlighet att vara delaktiga i samtal kring sin dokumentation.

-Alla barn ska känna sig sedda och hörda i en respektfull och positiv atmosfär där såväl barn som personal inväntar sitt talutrymme.

-De yngsta barnens intressen fångar vi upp genom leken och de val de gör.

-Barnen är delaktiga i att formulera regler.

-Personalen handleder och stöttar barnen i ansvarstänk.

-Aktiviteter utgår från barnens intressen eller behov.

6 Välbefinnande

I all barnomsorg ska barnets behov av lek, trygga människorelationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan tillgodoses. Verksamheten i barnomsorgen ska fokusera på att stärka det positiva, ta tillvara barnets styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. På detta sätt stöds och utvecklas den psykiska hälsan och välbefinnandet hos både barn och vuxna i verksamheten. Att i verksamheten skapa strukturer som uppmuntrar till mod, mångfald och nytänkande skapar barn och vuxna som är trygga i sig själva och mår bra.

Barnomsorgen ska fokusera på att mångsidigt stärka psykologiskt välbefinnande och resiliens hos både barn och personal. Att stärka resiliens sker bland annat genom ett systematiskt arbete med att stärka relationskompetens och de socioemotionella färdigheterna.

På Bullerboda ser vi välbefinnande som en helhet som omfattar både barn och personal. En trygg, positiv, välkomnande och hälsofrämjande miljö är en förutsättning för att alla ska trivas och utvecklas.

Vi vill att alla barn ska känna sig trygga, sedda och värdefulla. En god relation till vuxna och till andra barn är grunden för detta. Genom rutiner, förutsägbarhet och en varm atmosfär skapar vi en miljö där barnen får vara sig själva och utvecklas i egen takt. Vi arbetar aktivt med barnens emotionella och sociala kompetens genom att sätta ord på känslor, visa empati och samarbeta med varandra. Välbefinnande stärks även genom utevistelse och rörelse samt balans mellan aktivitet och vila/återhämtning.

Vi arbetar även med att stärka barnens resiliens, det handlar om barnens förmåga att hantera motgångar, återhämta sig efter svårigheter och utvecklas positivt trots utmaningar.

Vi arbetar utifrån *plan förvälbefinnande i barnomsorgen, daghemmen på Södra Ålands utbildningsdistrikt 2024.*

Välbefinnande stärks också genom hälsosamma mat-och sömnvanor, utevistelse, rörelse och balans mellan aktivitet och vila. Diskussioner kring barnets välbefinnande sker kontinuerligt – i vardagliga samtal med barnen, vid personalmöten, planeringsdagar, i barnhälsogruppen, på vårdnadshavarmöten och i utvecklingssamtal. På så vis får vi en helhetsbild och kan anpassa verksamheten utifrån barnens behov.

7 Leken

Leken har ett egenvärde inom barnomsorgen och goda lekmöjligheter är en del av barnomsorgens målsättning. Lekens betydelse för barnets välbefinnande, utveckling och lärande ska beaktas i all planering av verksamheten. Leken har fysisk, psykologisk, pedagogisk och social betydelse för barnets utveckling. Personalens rutiner och uppsikt är avgörande för att skapa utomhusområden och lekmiljöer där barnet känner sig tryggt.

På Bullerboda är leken en central del av barnens vardag och en viktigt grund för lärande, utveckling och socialt samspel. Genom leken utforskar barnen världen, bearbetar intryck och uttrycker tankar, känslor och fantasi. Vi erbjuder både fria och styrda lekar såväl inomhus som utomhus. Pedagogernas roll är att lyssna in, observera och ibland delta i leken som medforskare, inspiratör eller stöd. Genom att vara delaktiga i barnens lek får vi inblick i barnens behov, intressen och lärandeprocesser. Vi arbetar aktivt med att inkludera alla barn i leken och skapa trygga lekgemenskaper där ingen lämnas utanför. Genom lek tränar barnen turtagning, samarbete, konflikthantering och empati; viktiga färdigheter såväl nu som i framtiden.

-Leken är i fokus i vår verksamhet. Leken är ett av barnens främsta verktyg för inlärning och bearbetning.

-Personalens roll är att lyssna in, observera och delta i leken. Som medforskare, inspiratör eller stöd. Genom att vara närvarande i barnens lek får vi inblick i deras behov, intressen och lärandeprocesser. Personalen ansvarar också för att skapa förutsättningar för en tillgänglig, trygg och inspirerande lärmiljö.

-Vi introducerar lekar och spel för barnen så att alla barn lär sig lekarna och reglerna vilket bidrar till att de kan leka och spela självständigt.

Planering av leken; hur skapas tid och möjlighet till lek:

-Utrymmen utvärderas kontinuerligt; vad är barns intressen?

-Skapa rum i rummen, miljön anpassad och materialet är tillgängligt. Utvärderar, utvecklar och omstrukturerar vid behov.

-I vårt verksamhetsschema finns tid för den fria leken.

8 Arbetssätt och lärmiljöer

Läroplanen har utarbetats utifrån en pedagogisk grundsyn där barnet har en aktiv roll. I barnomsorgen ska finnas sådana lärmiljöer där barnet ges möjlighet att själva göra aktiva val och barnets egna idéer kan tas tillvara. Personalen ska använda sig av varierande metoder och arbetssätt för att stöda barnets personliga växande, utveckling och lärande. Verksamheten fokuserar på att stärka det positiva, ta tillvara barnens styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. Pedagogisk dokumentation och planering hör ihop med ett utforskande arbetssätt som bygger på ett gemensamt experimenterande och undersökande som inkluderar både barn och personal. Ett språkutvecklande arbetssätt gynnar alla barn och deras språkutveckling, trots att det är särskilt viktigt för ett barn med utmaningar inom språkområdet eller de barnen med annat modersmål än svenska.

8.1 Mångsidiga arbetssätt

Ett barn lär med alla sinnen och därför är det viktigt att lärandet i barnomsorgen sker genom att barnet ges möjlighet att bearbeta på flera olika sätt, att lärandet bygger på dialog och relationer, liksom att barnet är medskapare i de verksamheter och miljöer som de tillhör. Verksamheterna bör därför präglas av variation och bidra till barnets möjligheter att skapa kunskap på många, olika sätt.

Mångsidigt arbetssätt:

-De fem lärområdena används som underlag i planering. Barnen erbjuds: skapande i dess olika former med olika metoder och material, samling med olika fokusområden, teman, värdegrund genom berättande, sång, drama och spel.

-Utevistelse sker dagligen, skogsbesök, promenader, rörelse, motorik samt organiserade rörelseaktiviteter (hinderbana, grupplekar).

-Gemensam planerad verksamhet, inkluderad sagostund och mångsidig presentation av sagor. Barnen har möjlighet att aktivt delta och samlas för gemensamma diskussioner och reflektioner.

-Digitala verktyg används som ett komplement till de analoga.

8.2 Lärmiljö

I begreppet lärmiljö innefattas lokaler, platser, gemenskaper och personer, metoder, redskap och tillbehör som stödjer barnens utveckling, lärande och kommunikation. Lärmiljöerna ska utvecklas så att de mål som fastställs för barnomsorgen kan uppnås och så att de stödjer barnens sunda självkänsla och utvecklingen av sociala färdigheter och förmågan att lära sig. Barnets tankar, idéer, egna erfarenheter, kunskaper, intresse, förslag och individuella behov ska beaktas, tas tillvara och synliggöras i lärmiljöerna.

På Bullerboda är lärmiljön en viktig del av barnens utveckling och lärande. Vi skapar trygga, inspirerande och tillgängliga miljöer där barnen känner sig sedda och får möjlighet att utforska, leka och lära i sin egen takt. Vi utformar såväl inomhus som utomhusmiljön med varierande material och aktiviteter som stimulerar barnens nyfikenhet, kreativitet och motorik. Miljön är föränderlig och anpassas efter barnens behov, intressen och ålder. Genom att skapa tydliga områden för olika slags lek och lärande, exempelvis skapande, bygglek och rörelse ger vi barnen stöd för deras utveckling på fler områden. Pedagogerna arbetar aktivt med att observera och följa barnens intressen för att kontinuerligt utveckla och förbättra miljön. Vi erbjuder även lugna platser för återhämtning.

Utveckla lärmiljöerna:

-Miljön på avdelningen är i ständig utveckling. Barnen erbjuds rum i rummet, små lekhörnor som har olika fokus. Barns behov och intresse diskuteras och utvärderas kontinuerligt. Varierande miljö utifrån barns intresse och mognad.

-Lärmiljöerna byggs utifrån barnens intresse, nyfikenhet och aktuellt tema. Miljöerna såväl inomhus som utomhus ska vara inspirerande och föränderliga.

-Besök på bibliotek och sporthall i närområdet.

-Hela daghemmet arbetar för att skapa en trygg och säker miljö för barnen.

8.3 Språkutvecklande arbetssätt

Småbarnsåren är avgörande för språkutvecklingen och därför är ett språkutvecklande arbetssätt en av grundstenarna i barnomsorgens verksamhet. Genom att fokusera på barnets språkutveckling kan barnomsorgen bidra till att stärka deras självförtroende, trygghet, inkludering och flerspråkighet, såväl som litteracitet och kreativitet. Att stimulera barnets språkliga medvetenhet och språkutveckling är två viktiga delar i det språkutvecklande arbetssättet i barnomsorgen. Tidiga insatser på att utveckla barnets språkliga medvetenhet genom fonologiska övningar som genomförs på ett systematisk, strukturerat och kontinuerligt sätt ger en god grund för barnets fortsatta utveckling mot litteracitet.

På Bullerboda arbetar vi aktivt och medvetet med språkutveckling i alla delar av verksamheten. Genom samtal, berättelser, sång, rim och lek stimuleras barnens språkförståelse och ordförråd. Pedagogerna är lyhörda och använder ett rikt och varierat ordförråd för att ge barnen goda språkliga förebilder.

Som verktyg i språkutvecklingen använder vi bland annat Bornholm materialet, Polyglutt samt Widget online.

Vi skapar språkutvecklande miljöer. Detta innefattar bland annat tillgång till ett varierat utbud av böcker, bokstäver, dramalek och digitala verktyg.

Språklig medvetenhet och språkutveckling:

Personalen läser dagligen och uppmuntrar barnen till samtal.

Språket stimuleras och nya begrepp lärs in genom att personalen aktivt benämner allt skeende i daghemmets rutiner och aktiviteter inom verksamheten.

Arbetsmaterialet *Före Bornholmsmodellen* som innehåller material för rim och ramsor, sånger, berättande, flanosagor/ritsagor.

Vuxenledda aktiviteter där bokstäver ingår.

Bildstöd används vid aktiviteter och för rutiner för att skapa tydlig och förutsägbar verksamhet.

Besök till bibliotek.

Vi erbjuder språkstimulerande läsmiljöer.

Böcker finns alltid tillgängliga i lärmiljöerna.

8.4 Pedagogisk dokumentation och planering

Pedagogisk dokumentation är ett arbetssätt för att planera, genomföra, utvärdera och utveckla barnomsorgens verksamhet. Den information och förståelse som dokumentationen bidrar till ska användas till exempel för att arbetssätten, lärmiljöerna, verksamhetens mål, metoderna och innehållet kontinuerligt ska kunna anpassas enligt barnens intressen och behov.

För att kunna följa varje barns utveckling och lärande behöver det finnas dokumentation för alla barn i daghemsverksamhet inom barnomsorgen och dokumentationen behöver analyseras utifrån vilka möjligheter det enskilda barnet får för att kunna utvecklas och lära. När dokumentationen sker kontinuerligt och systematiskt är det möjligt att följa och analysera hur verksamheten stimulerar och utmanar barnet i deras utveckling och lärande. Det är först när varje barns möjligheter till utveckling synliggörs som det går att utvärdera hur man i verksamheten arbetar mot målen i läroplanen. Barnet själv skall kunna gå tillbaka och se över sin lärandeprocess, hen behöver själva få se att hen lärt sig och utvecklats.

På Bullerboda använder vi oss av pedagogisk dokumentation för att synliggöra barnens lärande, utveckling och intressen. Genom att observera, lyssna, anteckna och fota får vi värdefull kunskap om vad de är nyfikna på och hur vi bäst kan stödja deras fortsatta lärande. Vi dokumenterar bland annat genom bilder och barnens egna portfolion/pärmar. Detta framkommer även i barnens lärloggar. Dokumentationen används som underlag för reflektion i arbetslaget och är en viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet. Planeringen på Bullerboda utgår från läroplanens fem lärområden, barnens behov och intressen. Vi planerar både långsiktigt och i det dagliga arbetet och anpassar innehållet utifrån vad vi ser i barngruppen. Vi arbetar tematiskt och låter barnens frågor och engagemang styra riktningen. Genom regelbunden reflektion och uppföljning säkerställer vi att undervisningen håller god kvalitet och att varje barn ges möjlighet att vara delaktigt, utforska och utvecklas i egen takt.

Rutiner och arbetssätt i den pedagogiska dokumentationen:

-Planera- genomföra- observera- dokumentera - utvärdera -nya mål.

-Underlag för dokumentation sker från de fem lärområdena. Varje barn har sin individuella pärm. Minst en gång varje månad samlas material in tillsammans med barnet. Utgångspunkten är barnets utveckling.

-Dokumentation genom alster på väggen där barns skapande och lärande visas genom text, bilder och teckningar. Personalen observerar och dokumenterar.

8.5 Digitala arbetssätt och digital kompetens

Betydelsen av digitala färdigheter i samhället ökar och personalen inom barnomsorgen behöver förhålla sig till detta. En av barnomsorgens uppgifter är att främja jämlikheten i utbildningen och det är därför viktigt att varje barn får tillräckliga digitala färdigheter för framtiden. Digitala färdigheter är också i sig ett betydande verktyg för lärande. För att möjliggör kvalitativ inlärning

i digitala miljöer behövs utöver digitala verktyg och behövs också digitalpedagogiskt kunniga lärare i kombination med högklassiga digitala tjänster. Vilka digitala färdigheter som behövs, den digitala kompetensen, förändras över tid i takt med att samhället, tekniken och olika digitala tjänster förändras. Det varierar också med barnets ålder. Digitala arbetssätt och digitala verktyg ska användas på ett medvetet sätt som gynnas barns lärande.

2025 utformade Landskapsregeringen i samarbete med representanter från skola och daghem en digital lärstig. Lärstigen ska vara vägledande för arbetet med digitala verktyg inom barnomsorgen och skolan, samt visa på hur och vad man kan arbeta med inom olika åldrar.

Lärstigens fem områden:

-Information och datakunnighet

-Kommunikation och samarbete

-Skapa digitalt innehåll

-Välmående och miljö

-Problemlösning

Vi fortsätter arbetet med att implementera lärstigen.

Idag används digitala verktyg för att dokumentera, reflektera och söka information med barnen. Polyglutt används som ett digitalt bibliotek, vilket bidrar till ett utökat utbud av litteratur och språk.

Ur Play. SkolPlus, Widget Online, Bornholm och andra pedagogiska tjänster används som ett komplement i arbetet med de fem lärområdena.

9. Omsorg, kost och vila

Barnomsorgen ska främja allsidig fysisk, emotionell, social och kognitiv utveckling. Förutom den pedagogiska verksamheten är det därför också viktigt att se till barnets behov av tid för återhämtning och vila, trygga relationer, att stärka barnets möjligheter till att tillägna sig en positiv hållbar inställning till mat och goda matvanor.

9.1 Omsorg

Verksamheten i barnomsorgen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Omsorg innebär att tillgodose barnets fysiska grundbehov, men också den emotionella omsorgen om barnet. Vardagsrutiner som innefattar barnets grundbehov och andra dagligen återkommande situationer, till exempel måltider, att klä på och av sig, vila och att sköta sin hygien, är en viktig del av barnets dag. För den emotionella omsorgen och för barnets utveckling är samspelet mellan barn och personal viktigt. Ömsesidiga och respektfulla relationer och närhet utgör grunden för god omsorg. Barn mår bra av att knyta kontakter med andra människor och har ett behov av både trygga vuxna relationer och relationer med jämnåriga.

På Bullerboda skapar vi trygga relationer genom att vara närvarande pedagoger. Barns behov av omsorg ser olika ut och pedagogerna observerar och ser till varje barns individuella behov. Verksamheten har en tydlig struktur där varje barn ska känna sig sedda och hörda. Barnen uppmuntras till att prova själva för att känna sig kompetenta och självständiga. Vardagsrutiner används som lärandesituationer genom att pedagogerna stödjer barnen i de vardagliga rutinerna, t.ex. i hallen och under matstunden sker lärande inom de fem lärområdena. Vi lär hela tiden, hela dagen i mötet med varandra.

Arbetet för att skapa ömsesidiga och trygga relationer:

-Vi uppmuntrar till gemenskap genom lek och aktiviteter i mindre grupper.

-Vid inskolning av nya barn jobbar vi för att barnet ska få en trygg anknytning.

-Gemensamt för daghemmet finns trivselregler och en barnhälsoplan (för hela kommunen).

9.2 Kost

Barn i barnomsorgen ska erbjudas en hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov. De gemensamma måltiderna fungerar som en social och pedagogisk situation för barngruppen där barnen bland annat lär sig gott bordsskick och att ta hänsyn till varandra.

Arbetet med maten som en hälsofrämjande faktor:

Måltiderna är för oss en social och pedagogisk situation där barnen får lära sig gott bordsskick. De får öva sig att vänta på sin tur, be om mat och skicka vidare. Barnen får själva ta sin mat och därmed bedöma mängden mat de kommer att ära. I samtalet kring matbordet finns förutom diskussioner kring maten (smak och ursprung) och vikten av att minska matsvinn även rikliga tillfällen att öva matematiska och språkliga begrepp.

Barnen är delaktiga vid dukning.

9.3 Vila

Barn har rätt till lek, vila och fritid. Balansen mellan aktiviteter och vila återhämtning är viktigt inom barnsomsorgens verksamhet. Det är också viktigt att tänka på att många barn, också lite äldre barn, kan bli trötta och uppleva en ökad stress under eftermiddagarna, vilket man behöver beakta då dagens planeras för balans mellan aktivitet och vila. Vilan i barnomsorgens verksamhet behöver därför utgå från det enskilda barnets behov, som kan komma att variera. Under vilan behöver särskilt beaktas barnets integritet och personalens lyhördhet inför barnets signaler och behov är viktigt.

Vilan är en viktig del av dagen på Bullerboda. Denna stund ses som ett tillfälle för återhämtning. De yngre barnen sover medan de äldre får en stunds avkoppling genom t.ex. högläsning, lugn musik, eller lugna aktiviteter. Vi skapar en rofylld miljö med trygga rutiner för att göra vilan till en positiv och förutsägbar stund. Pedagogerna finns nära som ett tryggt stöd.

Alla barn har rätt till en lugn stund för återhämtning. Vilan utformas på olika sätt utifrån barns behov eller ålder. Under dagen finns det platser dit barnen kan gå för återhämtning eller lugnare aktiviteter, exempelvis en myshörna.

10. Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen

För att planera en kvalitativ barnomsorg och för att stöda barnets utveckling och lärande är det viktigt att det råder balans mellan social, emotionell, fysisk och kognitiv utveckling. Därför är det viktigt att i planeringen av verksamheten beakta och känna till betydelsen av lek, kontakt med naturen, musik, konst och fysisk aktivitet. Det är också centralt att man i verksamheten främjar barnets deltagande, initiativ, och självständighet, att problemlösning och kreativitet får ta plats och att uppmuntra sådant lärande som omfattar resonemang, undersökning och samarbete. 9Utifrån detta ska lärarna i barnomsorg tillsammans med barnet planera och genomföra en mångsidig och helhetsskapande pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i fem lärområden.

Dessa fem lärområden är likvärdiga och barnet har rätt att få mångsidiga upplevelser inom de olika lärområdena. Personalen ska se till att den pedagogiska verksamheten, som planeras av lärare i barnomsorg, men förverkligas av hela arbetslaget tillsammans, främjar utvecklingen och lärandet hos barn i olika åldrar.

Lärområden inom barnomsorgen:

- Språk och kommunikation
- Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer
- Mångfald, gemenskap och samhälle
- Matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande
- Kropp, hälsa och utveckling

Det är viktigt att alla barn har möjlighet att lära sig och få arbeta i egen takt och utveckla sina färdigheter i mångsidiga lärmiljöer i växelverkan med andra barn, läraren och den övriga personalen. Syftet med lärområdena är att erbjuda barnet nya och inspirerande lärandeupplevelser och möjligheter att arbeta med uppgifter som innehåller lämpliga utmaningar i lärandet. Barnets olika behov av stöd ska beaktas i verksamheten och barnet ska ges tillräckligt stöd genast när behov uppstår.

Arbetet med att utveckla olika förmågor, intressen och färdigheter kopplat till de 5 lärområden och lärandet hos barn i olika åldrar.

1. Språk och kommunikation: Materialet *före Bornholmsmodellen;* högläsning dagligen. Språkutvecklande lekar. Vi använder oss av digitala verktyg såsom Polyglutt och UR play.
2. Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer: skapande aktiviteter med varierat material, sånger och musik, gestaltning, teaterbesök.
3. Mångfald, gemenskap och samhälle: Representation av mångfald i böcker, studiebesök, biblioteksbesök, traditionsfirande samt genom vardagliga samtal om olikheter.
4. Matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande: Vi lyfter det matematiska tänkandet och benämner matematiska begrepp i den dagliga verksamheten samt utforskar matematik i samlingar med olika tema. Odling, återvinning. Kontinuerliga besök i naturen.
5. Kropp, hälsa och utveckling: Barnen erbjuds fysisk aktivitet dagligen. Daghemmet har en allsidig varierad kost. Material och miljö som utmanar och inspirerar till fin- och grovmotorik. Planerad och styrd rörelsestund som stimulerar till kroppsuppfattning och koordination. Promenader och utforskande av närområdet. I verksamheten finns utrymme för vila och återhämtning.

11 Förundervisningen

Syftet med förundervisningen är att förbereda barnet för livet och fortsatt lärande och utbildning. Förundervisningen kan bedrivas ihop med övrig barnomsorgsverksamhet och /eller separat för de barn som ingår i förundervisningen. Under förundervisningsåret arbetar man utifrån samma lärområden som berör hela barnomsorgen, men med förstärkt fokus på skolförberedande centralt innehåll. Även om innehållet är skolförberedande skall det bearbetas med leken som utgångspunkt och genom mångsidiga arbetssätt, med konkret och visuellt material och genom ett gemensamt utforskande.

På Bullerboda arbetar vi aktivt med att stöda barnen i deras lärande och utveckling med huvudfokus på vardagskompetens, social kompetens, språkutveckling, självständighet och styrkor. Detta sker både genom den fria leken samt i planerad verksamhet. Vårt mål är att skapa en verksamhet som väcker nyfikenhet och lust att lära, en miljö där barnen är delaktiga, samt förbereda barnen inför skolstart. Förundervisningen sker såväl i specifik åldersenlig ”förskolegrupp” samt integrerat med de övriga barnen på daghemmet. Vi lägger stor vikt vid att skapa struktur och rutiner som ger barnen trygghet. Samarbete med skolans personal påbörjas under våren inför övergången till skolan.

Inom förundervisningen berörs läroplanens fem lärområden. Vi använder oss av Bornholmsmodellen och materialet Språklust 2, Lyckostjärnan, Skolplus samt Karlavagnen innefattande skolförberedande matematik. Språkliga medvetenheten stärks exempelvis genom språklekar, diskussioner, arbete med bokstavsljud, rim, ramsor mm. Barnens matematiska utveckling stöds genom att upptäcka och utforska fenomen i natur och miljö, genom att räkna, jämföra och konstruera med lekmaterial, genom problemlösning och begreppsinlärning i vardagssituationer. I skapande verksamhet får barnen använda sig av mångsidiga tekniker, redskap och material. Motorisk medveten träning och rörelselek inom- och utomhus tränar barnets koordination, balans och koncentration.

Specialpedagogisk kartläggning:
Kartläggningen kring barnets lärande och utveckling inför skolstart är delad i flera etapper och består av både enskilda- och gruppuppgifter, samt observationer och diskussioner. Speciallärarен i barnomsorg ansvarar för genomförandet av kartläggningen, men den utförs alltid i samarbete med lärare i barnomsorg. Kartläggningens olika delar ligger till grund för den fortsatta planeringen av verksamheten, både på grupp- och individnivå. Fokus ligger på vad som skett i utveckling och lärande *mellan* dessa tillfällen, inte på prestationen i sig själv vid det specifika tillfället. Varje delmoment efterföljs av genomgång av materialet tillsammans med lärare och speciallärare i barnomsorg.

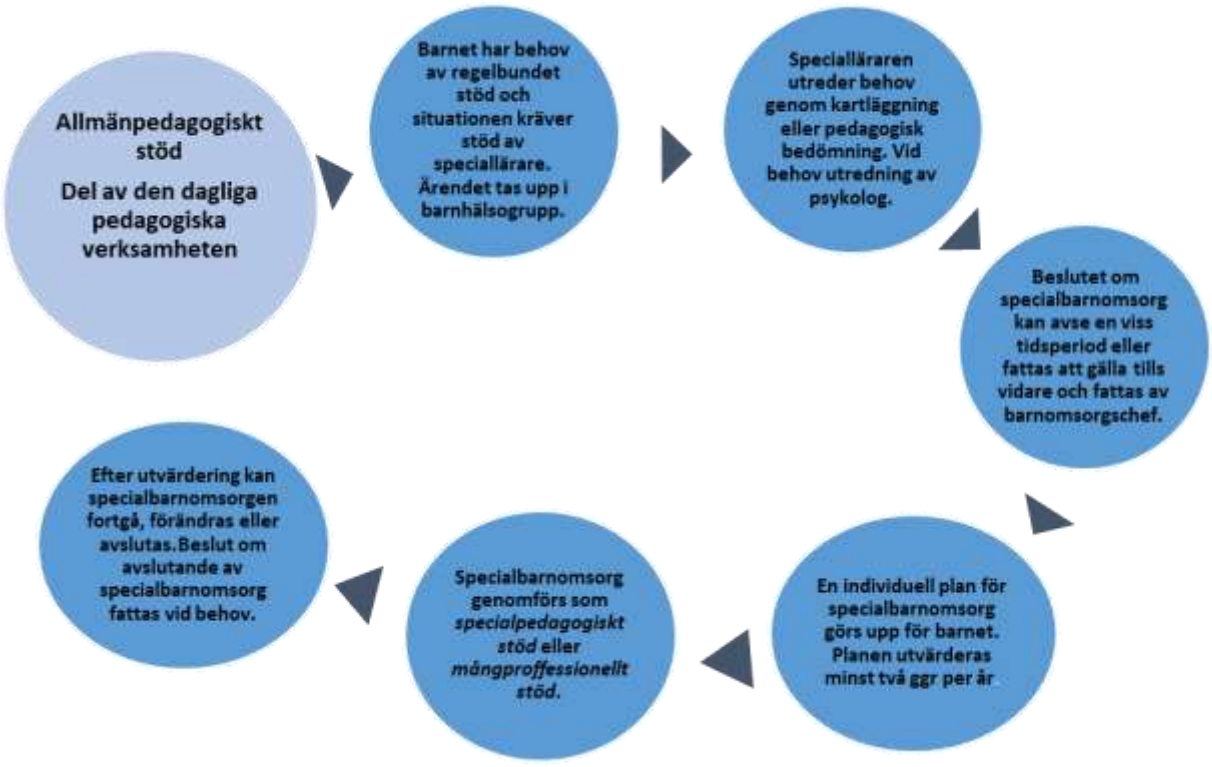
På vårterminen året innan barnet börjar i förundervisning gör speciallärarен en första observation med fokus på att förstå språk, lyssna till instruktioner, tolka bildinformation, samt koncentration, fokus och uthållighet (*Begreppsförståelse*). Denna del görs i smågrupper. I början av höstterminen under året för förundervisning gör speciallärarен delmoment 2 (*KTI, Kontrollerad Tecknings Iakttagelse*) tillsammans med barnen. Här ligger fokus på att kartlägga barnets begreppsuppfattning, finmotorik, kroppsuppfattning, föreställningsförmåga, rumsuppfattning, antalsuppfattning, förmåga att ta emot instruktioner, att utföra uppgifter i grupp, samt arbetsminne. Momentet utförs i grupp. Vid behov kan ytterligare kartläggningar kring språkliga, matematiska, motoriska och sociala förmågor kartläggas. All kartläggning görs som ett komplement till det som redan dokumenterats i barnets lärlogg.

12 Stöd för utveckling och lärande

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Barnomsorgen ska bereda gynnsamma förutsättningar för barnets allsidiga utveckling genom att på olika sätt arbeta förebyggande och genom att erbjuda olika stödåtgärder. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt att tidigt identifiera hinder för utveckling och lärande och att sätta in stödfunktioner i förebyggande syfte. Genom tidigt och rätt riktat stöd kan man främja barnets utveckling, lärande och välbefinnande. Barnets behov av stöd, förverkligande av stöd och utvärdering av stöd sker i samråd med barnet och barnets vårdnadshavare.

För att kunna upptäcka stödbehovet ska barnets möjlighet till utveckling och lärande utvärderas kontinuerligt i den dagliga verksamheten. Barnets möjligheter till utveckling och lärande följs upp i samarbete med barnet och vårdnadshavarna och dokumenteras i loggen för barnets utveckling och lärandeprocess vid loggens uppföljning. Uppmärksamhet fästs vid att i ett tidigt skede känna igen möjliga hinder eller svårigheter för barnets växande och lärande. Det stöd som barnet får ska vara flexibelt, långsiktigt planerat och ska ändra enligt barnets behov. För att trygga barnets utveckling och lärande är det viktigt att stödet ges i rätt tid och på rätt nivå så länge som barnet har behov av stödet.

I bilden beskrivs arbetsgången för stör för barnets utveckling och lärande:

12.1 Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet är en del av den dagliga pedagogiska verksamheten och riktar sig till alla barn som tillfälligt behöver stöd för sin allsidiga utveckling. Allmänpedagogiskt stöd innebär att alla barn ska få ett individanpassat bemötande inom ramen för det allmänpedagogiska arbetet. I verksamheten innebär detta exempelvis att:

- utgå från barnets intressen behov och styrkor
- beakta barns olika sätt att lära sig
- arbetssätten varierar
- smågruppers sammansättning varierar vid behov
- den pedagogiska miljön är ändamålsenlig
- verksamheten åskådliggörs med bilder
- samspelet mellan barn och vuxna är fungerande och att de dagliga rutinerna stödjer barnet.
- barnet får kortvarigt tillfälligt stöd av kurator

Varje barn bemöts utifrån sina förutsättningar och behov. Vi arbetar i små grupper för att bättre kunna individanpassa och stödja samt utmana i barnets utveckling. Vi samtalar med vårdnadshavarna kring barnets vardag, behov och styrkor och bokar in ett vårdnadshavarsamtal om vi ytterligare behöver diskutera barnets behov av tillfälligt stöd.

I barnhälsogruppen kan ärenden som gäller barns behov av tillfälligt stöd diskuteras tillsammans med speciallärare.

12.2 Specialbarnomsorg

Specialbarnomsorg ges då barnets behov av stöd är regelbundet och då situationen kräver stöd av speciallärare i barnomsorgen. Specialbarnomsorg ska ges av kommunen i den omfattning som barnet har behov av det som specialpedagogiskt stöd eller mångprofessionellt stöd.

För varje barn inom barnomsorgen som beviljats specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd ska de särskilda stödinsatserna utformas och sammanfattas i en individuell plan för stöd för utveckling och lärande, SUL.

Specialpedagogiskt stöd kan innebära att:

- speciallärare inom barnomsorg träffar barnet för systematisk handledning och träning
- speciallärare inom barnomsorg handleder personal och vårdnadshavare
- bildkommunikation på individnivå, individuell bildstruktur
- stödtecken används
- personaltäthet ökas
- assistent/resursperson kan bistå barnet

Mångprofessionellt stöd kan innebära att

- Barnet får stöd av talterapeut, ergoterapeut eller fysioterapeut
- Barnet får kontinuerligt, planerat stöd av psykolog och/eller kuratorstjänster

Speciallärare kontaktas för att göra gruppobservationer, enskilda observationer samt kartläggningar inför beslut om specialpedagogiskt stöd. Speciallärare kan vid behov vara med i daghemmets barnhälsogrupp och ansvarar för de frågor som rör specialpedagogik. Kontakt med speciallärare tas även för handledning och rådgivning gällande specialpedagogiska frågor. Vid behov gör speciallärare upp en individuell plan (plan för stöd för utveckling och lärande) för det utökade stödet där bakgrund, behov, mål och metoder tydliggörs. Speciallärare kan även delta i nätverksmöten kring berörda barn.

Se mer i daghemmets barnhälsoplan.

Arbetsgången kring specialpedagogiskt stöd:

1. Personal vid daghemmet, vårdnadshavare eller barnet själv uppmärksammar behov av utökat stöd och ber daghemsföreståndaren ta upp ärendet i barnhälsogruppen. Vårdnadshavarna informeras om ärendet.
2. Barnhälsogruppen diskuterar saken och fyller i kartläggningsblanketten som underlag till speciallärarens utredning av behovet.
3. Speciallärare kontaktas för att utreda behovet av utökat stöd genom observationer i grupp, diskussioner med personal, vårdnadshavare och barn, samt träffar vid behov barnet enskilt.
4. Barnomsorgsledaren fattar beslut om specialbarnomsorg på basen av speciallärarens utredning av behovet.
5. Speciallärare gör upp en individuell plan (plan för stöd för utveckling och lärande) för barnet.

13 Samarbete med vårdnadshavare

Barnomsorgen ska främja olika former av samarbete för att gynna barnets utveckling, lärande och delaktighet. Barnomsorgens verksamhet bedrivs i nära samverkan med hemmet och barnomsorgen ska skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavare som bär huvudansvaret för barnets fostran, lärande och utveckling.

För att kunna uppfylla sin fostrande uppgift måste vårdnadshavarna få information om hur deras barns lärande och utveckling fortskrider. Vårdnadshavarna ska informeras om centrala frågor som gäller verksamheten, till exempel läroplan, arbetsplan och olika evenemang. Barnets utveckling och lärandeprocesser ska sedan med hjälp av materialet i lärloggen följas upp minst en gång per år i samband med ett utvecklingssamtal tillsammans med vårdnadshavare.

Samarbetet med vårdnadshavare förutsätter också vårdnadshavares engagemang genom exempelvis att ta del av information från barnomsorgsenheten, delta i möten och i sin tur delge personalen viktig information, för att barnets tid i barnomsorgen blir så bra som möjligt.

På Bullerboda värdesätter vi ett nära och förtroendefullt samarbete med barnens vårdnadshavare. Vi ser vårdnadshavarna som viktiga samarbetspartners i barnets lärande, utveckling och välbefinnande. Den dagliga kontakten vid lämning och hämtning är ett naturligt tillfälle för informationsutbyte. Utöver det erbjuder vi utvecklingssamtal minst en gång per år, där vi samtalar om barnets trivsel, lärande och behov. Vi genomför även vårdnadshavarmöten och bjuder in till gemensamma aktiviteter som stärker gemenskapen. Vi skickar även månadsbrev där vi informerar om den löpande verksamheten. Vi uppmuntrar till en öppen dialog och lyssnar aktivt till vårdnadshavarnas synpunkter och frågor. I hallen finns viktig information synligt på vår whiteboard tavla.

14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen

Övergången från hemmet, från den tidigare barnomsorgen till förundervisningen och övergångar under dagen är viktiga för att skapa trygghet för barnet. En smidig övergång främjar barnens känsla av trygghet och välbefinnande samt deras förutsättningar för tillväxt och för att lära sig. I lärloggen för utveckling och lärande kan övergångarna dokumenteras, diskuteras och utvärderas och i kommunens plan för övergång från barnomsorg till grundskola beskrivs hur denna övergång ordnas. (Se ÅLR 2023/2578)

Då barnet börjar på daghemmet erbjuds en veckas lång avgiftsfri inskolning med fokus att skapa trygg anknytning. Introduktionen kan se olika ut beroende på det enskilda barnets behov och förutsättningar. För att underlätta vid övergångar mellan aktiviteter/rutiner under dagen används ett ”dagsschema”. Daghemmet och skolan har ett nära samarbete. Daghemsbarnen vänjer sig tidigt med skolans lokaler med besök till biblioteket och Valbohallen. På våren innan skolstart har lärarna från daghemmet ett informationsmöte kring överföringen av blivande skolbarn tillsammans med skolföreståndare, klasslärare, speciallärare och skolkurator. Förundervisningsbarnen gör skolbesök i slutet av vårterminen.

15 Arbetet med utvärdering av verksamheten

Ett bra kvalitetsarbete bygger på att barnomsorgen planerar, följer upp och utvärderar sitt eget arbete, tar tillvara resultaten och omsätter dem i olika åtgärder för att utveckla verksamheten. Det är kommunens ansvar att se till att enheten har förutsättningar att göra detta. Genom utvärdering kan enheten fånga upp vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Det är viktigt att alla parter, barnen, vårdnadshavarna, ledningen och personalen, utvärderar verksamheten.

Inom barnomsorgen bör man kontinuerligt utvärdera hur läroplanen har förverkligats i verksamheten. Utvärderingen kan fokusera på bland annat personalens kommunikation med barnen, stämningen i gruppen, pedagogiska arbetssätt, verksamhetens innehåll, samarbetet med hemmen, barnhälsan, personalresurserna, utrymmena eller lärmiljöerna. I ett daghem ansvarar daghemsföreståndaren för att möjliggöra och följa upp utvärderingen medan det i ett fritidshem ansvaras över av rektor eller daghemsföreståndare. Resultaten av utvärderingen ska fungera som ett instrument för verksamhetens interna utveckling och vid behov leda till justeringar av verksamhetsidé och arbetsrutiner. Uppföljningen och utvärderingen syftar alltså till att synliggöra resultat och ge underlag för eventuella förändringar. Det är inte bara fråga om att kontrollera hur ansvaret fullföljts utan en fråga om hur arbetet ska fortsätta och utvecklas.

På Bullerboda strävar vi efter att utvärderingen ska vara en naturlig och kontinuerlig del av verksamheten. Vi vill ta tillvara barnens egna röster och upplevelser, eftersom deras perspektiv är viktiga för att utveckla en meningsfull och trygg verksamhet.

Barnens utvärdering sker genom samtal, lekobservationer och olika kreativa metoder som teckningar och bilder, där de får uttrycka vad de tycker om verksamheten och vad de vill förändra eller fortsätta med. Vi samlar också in synpunkter från vårdnadshavare och personal genom samtal och enkäter. Vid vårdnadshavarsamtal och möten ges vårdnadshavarna möjlighet att utvärdera verksamheten. Barnens utveckling och lärande följs upp i lärloggen. Lärarna ansvarar för att lärloggen fylls i. Pedagogerna reflekterar regelbundet över verksamhetens mål och arbetssätt under personalmöten och planeringsdagar. Resultaten av utvärderingarna används för att anpassa och förbättra

lärmiljöer, arbetsmetoder och samarbetet med familjer.

Återkommande en gång per läsår sker utvärdering och revidering av arbetsplanen.

Årligen utvärderar daghemsföreståndarna barnomsorgens gemensamma mål.

16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning

Landskapslag om barnomsorg och grundskola slår fast att verksamheten inom barnomsorgen är ickekonfessionell och barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska beaktas och respekteras i planeringen av verksamheten. Vidare styrs verksamheten också av bestämmelserna om religions- och samvetsfrihet i Finlands grundlag (FFS 731/1999. Landskapsregeringen har tagit fram anvisningar **(ÅLR 2021/3409)** gällande högtider och religiösa evenemang i den allmänna verksamheten inom barnomsorg och grundskola vars syfte är trygga att de kulturella grundrättigheterna och de grundrättigheter som gäller religionsfrihet förverkligas inom barnomsorgen och grundskolan, att främja tolerans och pluralism samt att säkerställa att undervisningen är religiöst och konfessionellt obunden.

Kommunen kan besluta om religiösa evenemang ska ingå i barnomsorgens och grundskolans verksamhet eller om det inte ska göra det. Religiösa evenemang (t.ex. gudstjänster och religiösa morgonsamlingar) är religionsutövning. Om kommunen väljer att religiösa evenemang ska ingå i verksamheterna ska de beskrivas i arbetsplanen. Vid religiösa evenemang och förrättningar ska man ordna alternativ och meningsfull sysselsättning. Den alternativa verksamheten ska med undantag för det religiösa innehållet till sin natur och sina mål vara så lika som möjligt det evenemang i vars ställe verksamheten ordnas. I barnomsorgen ska man också se till att deltagandet eller icke-deltagandet i de religiösa evenemangen inte leder till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet. Det väsentliga är att vårdnadshavaren har en faktisk och genuin möjlighet att välja om barnet ska delta i evenemang och förrättningar som

innehåller religiösa inslag. Religiösa evenemang och förrättningar ska ordnas separat från den övriga verksamheten. Enheten ska se till att friheten att inte delta i religionsutövning också uppnås i praktiken, till exempel så att de alternativa evenemangen ordnas på en fysiskt annan plats. I synnerhet när man överväger att ordna religiösa evenemang och alternativ verksamhet inom enheten ska man i det praktiska genomförandet försäkra sig om att likabehandlingen av barnen inte äventyras och att inga barn stämplas. Daghemmet ansvarar för barnens säkerhet i alla situationer.

Daghemmet deltar inte i några religiösa arrangemang.